

CHỢ CÁN CẦU

Chọn Hàng

Chợ Cán Cầu cách Bắc Hà chừng 18km. Hối Cán Cầu là gì thì không ai biết. Bác tài lại pha trò : "Vừa cần vừa cầu". Trời tờ mờ sáng, người dân tộc từ các buôn làng đã lũ lượt kéo nhau về chợ. Đi bộ hoặc thò bằng ngựa, họ mang theo các đặc sản, phần lớn là các hàng dệt, may mặc, nông sản, gia súc. Tám giờ sáng chúng tôi đến thì chợ đã đông. Chợ họp trên một ngọn đồi thoải thoải cạnh đường xe. Lán trại sơ sài mang tính hoang dã núi rừng. Chợ Cán Cầu trước kia gần trong thị trấn Bắc Hà, nhưng cứ mỗi lần nhà nước xây cất chợ thành kang trang thì bà con lại chuyển đi nơi khác. Họ muốn họp chợ ngoài trời, giữa thiên nhiên núi rừng hơn là trong các đình chợ được xây cất theo kiểu miền xuôi. Cũng dễ hiểu, do tập tục từ bao đời nay, họ sống cuộc đời du mục tự do, chợ phiên là nơi họ có thể mang bán hay mua đủ các thứ mà không cần phải xếp loại hay theo khuôn mẫu nào. Những mặt hàng kênh càng như ngựa lừa heo gà mà đưa vào một vị trí cố định nào đó thì quả là bất tiện. Người đi chợ muốn tùy nghi bày biện hàng hoá của mình.

Họp Chợ

Chợ Cán Cầu mỗi tuần họp vào ngày thứ bảy. Một bãi chợ hoàn toàn của người dân tộc, Mông Đen,

Mông Đỏ, Mông Hoa, Giao, Tây... Chợ không phân chia khu vực, tuy nhiên hàng hóa cũng tập trung theo từng khoảnh riêng. Hàng ăn xếp theo một dãy, vài vốc một khu. Lừa ngựa heo gà bán ngay trên đường, hoặc rải rác đó đây ở những khoảnh đất trống trải. Nhìn xuống bãi chợ, khói bếp tỏa lên giữa những lều tranh lụp xụp, chợ lúc nhúc người, áo màu xanh đỏ, bên kia xa là núi đồi phủ sương lam, lác đác vài ba nhà sàn. Cảnh thật thanh bình hoang sơ.

Du khách từ Hà Nội lên, Sapa xuống hay Điện Biên qua, đều nghỉ lại Bắc Hà một đêm, hôm sau dự phiên chợ.

Đi chợ, đa số người H'Mong. Các họ tộc H'Mong phân biệt bằng màu sắc khăn quần áo. Người Kinh hay đùa bảo rằng H'Mong là "hơ mông", vì mông bị ướt. Từ đó có một số H'Mong chỉ muốn gọi mình là Mông chứ không "hơ mông".

Người H'Mong, một số ít lớn tuổi nói tiếng Việt không được rõ, đám trẻ nói rành hơn nhưng vẫn giữ tiếng mẹ đẻ. Đôi lúc hỏi người già một vài điều, phải nhờ mấy thanh niên thông dịch. Tôi lần xuống khu vực chợ để tìm đôi nét đặc biệt. Hình ảnh lạ mắt vẫn là lối cùi con sau lưng, hoặc những chân dung có khăn quần áo. Một anh Tây râu quai nón cứ rà rà theo tôi. Qua góc đồi bên kia có khoảng trống, nhờ một chị H'Mong có con nhỏ, ngồi xuống một tảng đá, tôi đang sửa soạn máy thì đã nghe anh Tây bấm lách tách sau lưng. Nhờ mỗi người mẫu chụp xong tôi trả tiền, anh râu quai nón thì hoàn toàn miễn phí. Cho đến lúc tôi trở lại xe, anh ta cũng lên một xe thồ đi luôn. Người Âu Mỹ nói chung là Tây, họ đi du lịch rất gọn nhẹ. Vì lên vùng cao, phải len lỏi vào bản làng, thôn xóm nên họ dùng xe thồ cá nhân hoặc đôi ba người đi một xe Jeep. Đất nước họ ngập tràn ánh sáng văn minh, cái gì cũng máy móc, đời sống tổ chức theo những khuôn mẫu cứng nhắc, nay đến một nơi mọi thứ đều hoang sơ dung dị đầy màu sắc thiên nhiên lạ lùng, họ tỏ ra thích thú vô cùng.

Rời chợ Cán Cẩu chúng tôi quay lại ngã ba Yên Bái để đi Lào Cai. Về đến Lào Cai vừa đúng bữa trưa. Trời nắng to nhưng không gắt, khí hậu miền sơn cước bao giờ cũng dễ chịu.

Trích Từ: <http://www.ltcn.net/qhnt/chocancau.htm>